

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

ג א מ"י פ"ח מהלכות נדרים הלכה י' סגמ לארין רמב"ט ט"ע י"ד סימן ק"ח סעיף ד'

(א) לעיל ט' ע"ג (ב) קמן (ג) א [פ"ד ה"א] (ד) [פ"ד ה"ד] (ה) סגמנדב (ו) א [מ"ד ל"ג]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר' יהודה וכו' אדעתא דתמיהה נדר כלי לזרו וכו' דר' יהודה היא דאמר רבי ממש צמיר אלא אלא דמלה מירית בחצר הו' מיר אמוי שלא בתקומה: (ב) ד"ה מי קמי וכו' ג' דיינין א"ר ד"ה שעבדתי בשעת: (ג) אלא שלא נכשתי: (ד) ד"ה אלא משמעתי וכו' לאכילה גבורה נתקון:

גליון הש"ס

בגד"ץ ד"ה נדרים וכו' אבל בעמדין וכו' רבי לקמן כג ע"ג בהר"ן ד"ה ומי שרי:

פירוש הרא"ש

שניהם רוצין בשלשה דינרין. כלומר זה הנשבע שאינו פוחת לו מן הסלע לא היה פיו ולבו שזין לכך שלא יפחות לו מן הסלע כלום אלא להכי נדר כן לזרו את חבירו שיתן לו ג' דינרין הוא רוצה לזא וזה שנשבע שלא ליתן לו יותר משקל לא היה פיו ולבו שזין שלא היה דעתו שלא יתן יותר אלא לכך נדר שיתן לו ג' דינרין ולפיכך מותרין: **גב' מאן תנא.** אמרו חכמים: ר' יהודה היא דאמר רבי אחד מן נזיר. ללא סמכא דעמיהו ממש לנשט נזירות אלא תלו נזירותן בזה שבא כנגדן ולא היה פיו ולבו שזין להכי אין אחד מהם נזיר ה"נ לא סמכא דעמיהו בשעת הנדר דכל חד וחד אדעתא דמצריה (א) נדר לזרו ולא היה פיו ולבו שזין להכי. דאי רצנ דפליגי עליה דר' יהודה דאמרי אע"ג דלא סמכא דעמיהו להיות נזיר ממש צמיר דמלה נזירות בחצר הו' נזיר אמוי שנתקיימו דצריי ה"נ אף על גב דלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן שלא נתכוונו אלא לזרו אסורים דאמרינן שנדרו ודאי סמכא דעמיהו דזה לא יפחות מסקל עמה לא יוסף על שקל והרי פיהן ולבן שזין אסור: **רנא אמר אפי' טימא רצנ.** דפליגי עליה דר' יהודה: מי קמי שניהן רנא. דאי קמי הכי הוה משמע שניהן רנא בתחלה בשלשה דינרין (א) ולא עששו בשעת הנדר אין רוצין אלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן ופיהן ולבן שזין ונדר מעליה הוי: **רוצין סנן.** דמשמע מעיקרא הו' רוצין ג' דינרין ואחתי שניהן נמי רוצין ולא היה פיהן ולבן שזין הלכך אפילו רצנ מודו דמותרין וכדי לזרו זה את זה וכו' נתכוונו שניהן: **אמר לו טפי מסלע והלה אומר בציר משקל.** היכא דאמר שאינו פוחת מסלע זה אומר שאינו מוסף על שקל כיון דצברי שניהם קרוצין לשלשה דינרין אמרינן דנדרי ורוצין הוו. אבל הכא כיון דאמר טפי מסלע דהיינו פרוטה והלה אומר קונס שאינו מוסף לך על פרוטה פחות משקל דהשתא מרחקי מילתייהו משלשה דינרין כיון דדייקי הכי נדרה הו' ואסורים או לא דזירוצין הוה: **היה מסרב.** שהיה מפלירי ולאכול אלא טועם: **קונס ציפק שאינו נכנס.** שגד שלא יכנס לציטו: **קונס זונג טועם.** שלא לאכול אלא כלום: **מוסר ליכנס לציטו ולאכול קימעא ולשפות הימנו טיפה זונג.** אבל לא אכילה מרובה: **שלא נתכוון זה.** המסרב אלא לשום אכילה מרובה שסעוד אכלו הרבה ולשון טיפת זונג לא נתכוון זה (א) שהיא שמה מועטת: **והא טיפה זונג קאמר.** דמשמע שמה מועטת ואכילה מועטת: **אלא משמעתי איניש הכי.** דכי אמר (טיפת זונג) יאכל עמו ודאי לאכילה מתכוון וכי נדר זה שאינו טועם עמו טיפת זונג ודאי לאכילה (א) מרובה נתכוון ולהני מותר לשמות טיפת זונג: **ה"מ משמעתי איניש הכי.** דכי נתכוון ליתן שלשה דינרין אומר שאינו מוסף על פרוטה פחות משקל ולעולם נדרי זירוצין הוו ואפילו דאמר טפי מסלע וצמיר משקל: מי

שניהם רוצין בשלשה דינרין. כלומר זה הנשבע שאינו פוחת לו מן הסלע לא היה פיו ולבו שזין לכך שלא יפחות לו מן הסלע כלום אלא להכי נדר כן לזרו את חבירו שיתן לו ג' דינרין הוא רוצה לזא וזה שנשבע שלא ליתן לו יותר משקל לא היה פיו ולבו שזין שלא היה דעתו שלא יתן יותר אלא לכך נדר שיתן לו ג' דינרין ולפיכך מותרין: **גב' מאן תנא.** אמרו חכמים: ר' יהודה היא דאמר רבי אחד מן נזיר. ללא סמכא דעמיהו ממש לנשט נזירות אלא תלו נזירותן בזה שבא כנגדן ולא היה פיו ולבו שזין להכי אין אחד מהם נזיר ה"נ לא סמכא דעמיהו בשעת הנדר דכל חד וחד אדעתא דמצריה (א) נדר לזרו ולא היה פיו ולבו שזין להכי. דאי רצנ דפליגי עליה דר' יהודה דאמרי אע"ג דלא סמכא דעמיהו להיות נזיר ממש צמיר דמלה נזירות בחצר הו' נזיר אמוי שנתקיימו דצריי ה"נ אף על גב דלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן שלא נתכוונו אלא לזרו אסורים דאמרינן שנדרו ודאי סמכא דעמיהו דזה לא יפחות מסקל עמה לא יוסף על שקל והרי פיהן ולבן שזין אסור: **רנא אמר אפי' טימא רצנ.** דפליגי עליה דר' יהודה: מי קמי שניהן רנא. דאי קמי הכי הוה משמע שניהן רנא בתחלה בשלשה דינרין (א) ולא עששו בשעת הנדר אין רוצין אלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן ופיהן ולבן שזין ונדר מעליה הוי: **רוצין סנן.** דמשמע מעיקרא הו' רוצין ג' דינרין ואחתי שניהן נמי רוצין ולא היה פיהן ולבן שזין הלכך אפילו רצנ מודו דמותרין וכדי לזרו זה את זה וכו' נתכוונו שניהן: **אמר לו טפי מסלע והלה אומר בציר משקל.** היכא דאמר שאינו פוחת מסלע זה אומר שאינו מוסף על שקל כיון דצברי שניהם קרוצין לשלשה דינרין אמרינן דנדרי ורוצין הוו. אבל הכא כיון דאמר טפי מסלע דהיינו פרוטה והלה אומר קונס שאינו מוסף לך על פרוטה פחות משקל דהשתא מרחקי מילתייהו משלשה דינרין כיון דדייקי הכי נדרה הו' ואסורים או לא דזירוצין הוה: **היה מסרב.** שהיה מפלירי ולאכול אלא טועם: **קונס ציפק שאינו נכנס.** שגד שלא יכנס לציטו: **קונס זונג טועם.** שלא לאכול אלא כלום: **מוסר ליכנס לציטו ולאכול קימעא ולשפות הימנו טיפה זונג.** אבל לא אכילה מרובה: **שלא נתכוון זה.** המסרב אלא לשום אכילה מרובה שסעוד אכלו הרבה ולשון טיפת זונג לא נתכוון זה (א) שהיא שמה מועטת: **והא טיפה זונג קאמר.** דמשמע שמה מועטת ואכילה מועטת: **אלא משמעתי איניש הכי.** דכי אמר (טיפת זונג) יאכל עמו ודאי לאכילה מתכוון וכי נדר זה שאינו טועם עמו טיפת זונג ודאי לאכילה (א) מרובה נתכוון ולהני מותר לשמות טיפת זונג: **ה"מ משמעתי איניש הכי.** דכי נתכוון ליתן שלשה דינרין אומר שאינו מוסף על פרוטה פחות משקל ולעולם נדרי זירוצין הוו ואפילו דאמר טפי מסלע וצמיר משקל: מי

שניהם רוצין בשלשה דינרין: **גב' מאן תנא.** אמרו חכמים: ר' יהודה היא דאמר רבי אחד מן נזיר. ללא סמכא דעמיהו ממש לנשט נזירות אלא תלו נזירותן בזה שבא כנגדן ולא היה פיו ולבו שזין להכי אין אחד מהם נזיר ה"נ לא סמכא דעמיהו בשעת הנדר דכל חד וחד אדעתא דמצריה (א) נדר לזרו ולא היה פיו ולבו שזין להכי. דאי רצנ דפליגי עליה דר' יהודה דאמרי אע"ג דלא סמכא דעמיהו להיות נזיר ממש צמיר דמלה נזירות בחצר הו' נזיר אמוי שנתקיימו דצריי ה"נ אף על גב דלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן שלא נתכוונו אלא לזרו אסורים דאמרינן שנדרו ודאי סמכא דעמיהו דזה לא יפחות מסקל עמה לא יוסף על שקל והרי פיהן ולבן שזין אסור: **רנא אמר אפי' טימא רצנ.** דפליגי עליה דר' יהודה: מי קמי שניהן רנא. דאי קמי הכי הוה משמע שניהן רנא בתחלה בשלשה דינרין (א) ולא עששו בשעת הנדר אין רוצין אלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן ופיהן ולבן שזין ונדר מעליה הוי: **רוצין סנן.** דמשמע מעיקרא הו' רוצין ג' דינרין ואחתי שניהן נמי רוצין ולא היה פיהן ולבן שזין הלכך אפילו רצנ מודו דמותרין וכדי לזרו זה את זה וכו' נתכוונו שניהן: **אמר לו טפי מסלע והלה אומר בציר משקל.** היכא דאמר שאינו פוחת מסלע זה אומר שאינו מוסף על שקל כיון דצברי שניהם קרוצין לשלשה דינרין אמרינן דנדרי ורוצין הוו. אבל הכא כיון דאמר טפי מסלע דהיינו פרוטה והלה אומר קונס שאינו מוסף לך על פרוטה פחות משקל דהשתא מרחקי מילתייהו משלשה דינרין כיון דדייקי הכי נדרה הו' ואסורים או לא דזירוצין הוה: **היה מסרב.** שהיה מפלירי ולאכול אלא טועם: **קונס ציפק שאינו נכנס.** שגד שלא יכנס לציטו: **קונס זונג טועם.** שלא לאכול אלא כלום: **מוסר ליכנס לציטו ולאכול קימעא ולשפות הימנו טיפה זונג.** אבל לא אכילה מרובה: **שלא נתכוון זה.** המסרב אלא לשום אכילה מרובה שסעוד אכלו הרבה ולשון טיפת זונג לא נתכוון זה (א) שהיא שמה מועטת: **והא טיפה זונג קאמר.** דמשמע שמה מועטת ואכילה מועטת: **אלא משמעתי איניש הכי.** דכי אמר (טיפת זונג) יאכל עמו ודאי לאכילה מתכוון וכי נדר זה שאינו טועם עמו טיפת זונג ודאי לאכילה (א) מרובה נתכוון ולהני מותר לשמות טיפת זונג: **ה"מ משמעתי איניש הכי.** דכי נתכוון ליתן שלשה דינרין אומר שאינו מוסף על פרוטה פחות משקל ולעולם נדרי זירוצין הוו ואפילו דאמר טפי מסלע וצמיר משקל: מי

מוסף רש"י

קונס שאינו פוחת לך מן הסלע. הי"ג שאני פוחת, יחא אסור משום קונס כל מה שאפחות לך מסלע (דאמריה בשבט). לעולם אין אחד מהם נזיר. שני יושבין ואחד עובד, זה אומר פלוני שאינו נזיר הוא זה אומר שאינו נזיר, ואמר אחד הריני מיר אם כמותי הוא שהוא מיר, וחבירו אומר הריני מיר אם כמותי הוא שאינו מיר, ושניהם מתכוונים לנזירות, ומנא לאחד מהם, ואמר ר' טרפון אין אחד מן מיר, שגל הספק אמר דבריו מחלה ואין זה הפלאה דכי יפילא אש יפרש משמע (שנדרין כה. ובעיני ערובין כפ. וזמירה האלא דבר הנדר לא היה צורך לאחד מהן (לעיל ע"ג). לפי שלא ניתנה נזירות. להיות מיר בתנאים ובספק, אלא להפלאה. שהפלאה ודאית מפרטת (זמירה י) שהיא נדרו מפורש על הדלי ולא צמורת ספק אי מיר אמוי הבא נכדו (שנדרין ו) אמר לו טפי מסלע. שאמר לו סלע ופרטת והלה משעו שקל פחות מפרטת, שחלוקה שנתקיימו צמירי זה יש לזון בדוקא נדרו ובגמרא דעת, או שמה או ז' מכלל רוצין הוא (מאירי בשבט). המסרב זה. המסרב זה, אלא לשום אכילה וזמירה, המרובה, וכו' אמר ר' קונס צמיר מי לא נתקון לזרו הלא ממנו אלא לאכילה ושמה מרובה נתקון (לקמן טו.)

תוספות

אלא להפלאה. וא"ת והא גבי נדרים לא כבז יפילא וי"ל דליפין מהדרי משום דלמק' נדרים לזירות: כפספיקא לא משעבד בפרשה. וה"נ למתניין אע"ג דבשעת הנדר לא היה דעת זה וזה דינרין אלא היה דעתיה לזרויה מנה שזיכל לא לזרם בשעת הנדר אלא לזרם ליה על חל נדר אם לאו דשמה יתן לו סלע או יתן לו ג' דינרין כפספיקא לא משעבד בפרשה: רבא אמר. לא היו מסופקין אפי' תמא רצנ מי קמי משמע רצו דהוה משמע רצו לנצוק ולא מתחלה רוצים קמי ששעוריהם היו רוצים ג' אלו שהיו ואין ספקי דלמק' לך הלכך כשאמר המוכר לנצוק שכן היה דעמו מתחלה דכפישית אכל אם אמר דעמו למה שיהו אומרים כמותי לנשט לך נצוק אין נדרי וזיוזין דהיי נדר קיים ודלא כרבי יהודה משום דבי טרפון:

שניהם רוצין בשלשה דינרין. כלומר זה הנשבע שאינו פוחת לו מן הסלע לא היה פיו ולבו שזין לכך שלא יפחות לו מן הסלע כלום אלא להכי נדר כן לזרו את חבירו שיתן לו ג' דינרין הוא רוצה לזא וזה שנשבע שלא ליתן לו יותר משקל לא היה פיו ולבו שזין שלא היה דעתו שלא יתן יותר אלא לכך נדר שיתן לו ג' דינרין ולפיכך מותרין: **גב' מאן תנא.** אמרו חכמים: ר' יהודה היא דאמר רבי אחד מן נזיר. ללא סמכא דעמיהו ממש לנשט נזירות אלא תלו נזירותן בזה שבא כנגדן ולא היה פיו ולבו שזין להכי אין אחד מהם נזיר ה"נ לא סמכא דעמיהו בשעת הנדר דכל חד וחד אדעתא דמצריה (א) נדר לזרו ולא היה פיו ולבו שזין להכי. דאי רצנ דפליגי עליה דר' יהודה דאמרי אע"ג דלא סמכא דעמיהו להיות נזיר ממש צמיר דמלה נזירות בחצר הו' נזיר אמוי שנתקיימו דצריי ה"נ אף על גב דלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן שלא נתכוונו אלא לזרו אסורים דאמרינן שנדרו ודאי סמכא דעמיהו דזה לא יפחות מסקל עמה לא יוסף על שקל והרי פיהן ולבן שזין אסור: **רנא אמר אפי' טימא רצנ.** דפליגי עליה דר' יהודה: מי קמי שניהן רנא. דאי קמי הכי הוה משמע שניהן רנא בתחלה בשלשה דינרין (א) ולא עששו בשעת הנדר אין רוצין אלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן ופיהן ולבן שזין ונדר מעליה הוי: **רוצין סנן.** דמשמע מעיקרא הו' רוצין ג' דינרין ואחתי שניהן נמי רוצין ולא היה פיהן ולבן שזין הלכך אפילו רצנ מודו דמותרין וכדי לזרו זה את זה וכו' נתכוונו שניהן: **אמר לו טפי מסלע והלה אומר בציר משקל.** היכא דאמר שאינו פוחת מסלע זה אומר שאינו מוסף על שקל כיון דצברי שניהם קרוצין לשלשה דינרין אמרינן דנדרי ורוצין הוו. אבל הכא כיון דאמר טפי מסלע דהיינו פרוטה והלה אומר קונס שאינו מוסף לך על פרוטה פחות משקל דהשתא מרחקי מילתייהו משלשה דינרין כיון דדייקי הכי נדרה הו' ואסורים או לא דזירוצין הוה: **היה מסרב.** שהיה מפלירי ולאכול אלא טועם: **קונס ציפק שאינו נכנס.** שגד שלא יכנס לציטו: **קונס זונג טועם.** שלא לאכול אלא כלום: **מוסר ליכנס לציטו ולאכול קימעא ולשפות הימנו טיפה זונג.** אבל לא אכילה מרובה: **שלא נתכוון זה.** המסרב אלא לשום אכילה מרובה שסעוד אכלו הרבה ולשון טיפת זונג לא נתכוון זה (א) שהיא שמה מועטת: **והא טיפה זונג קאמר.** דמשמע שמה מועטת ואכילה מועטת: **אלא משמעתי איניש הכי.** דכי אמר (טיפת זונג) יאכל עמו ודאי לאכילה מתכוון וכי נדר זה שאינו טועם עמו טיפת זונג ודאי לאכילה (א) מרובה נתכוון ולהני מותר לשמות טיפת זונג: **ה"מ משמעתי איניש הכי.** דכי נתכוון ליתן שלשה דינרין אומר שאינו מוסף על פרוטה פחות משקל ולעולם נדרי זירוצין הוו ואפילו דאמר טפי מסלע וצמיר משקל: מי

שניהם רוצין בשלשה דינרין: **גב' מאן תנא.** אמרו חכמים: ר' יהודה היא דאמר רבי אחד מן נזיר. ללא סמכא דעמיהו ממש לנשט נזירות אלא תלו נזירותן בזה שבא כנגדן ולא היה פיו ולבו שזין להכי אין אחד מהם נזיר ה"נ לא סמכא דעמיהו בשעת הנדר דכל חד וחד אדעתא דמצריה (א) נדר לזרו ולא היה פיו ולבו שזין להכי. דאי רצנ דפליגי עליה דר' יהודה דאמרי אע"ג דלא סמכא דעמיהו להיות נזיר ממש צמיר דמלה נזירות בחצר הו' נזיר אמוי שנתקיימו דצריי ה"נ אף על גב דלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן שלא נתכוונו אלא לזרו אסורים דאמרינן שנדרו ודאי סמכא דעמיהו דזה לא יפחות מסקל עמה לא יוסף על שקל והרי פיהן ולבן שזין אסור: **רנא אמר אפי' טימא רצנ.** דפליגי עליה דר' יהודה: מי קמי שניהן רנא. דאי קמי הכי הוה משמע שניהן רנא בתחלה בשלשה דינרין (א) ולא עששו בשעת הנדר אין רוצין אלא סמכא דעמיהו אדצור פיהן ופיהן ולבן שזין ונדר מעליה הוי: **רוצין סנן.** דמשמע מעיקרא הו' רוצין ג' דינרין ואחתי שניהן נמי רוצין ולא היה פיהן ולבן שזין הלכך אפילו רצנ מודו דמותרין וכדי לזרו זה את זה וכו' נתכוונו שניהן: **אמר לו טפי מסלע והלה אומר בציר משקל.** היכא דאמר שאינו פוחת מסלע זה אומר שאינו מוסף על שקל כיון דצברי שניהם קרוצין לשלשה דינרין אמרינן דנדרי ורוצין הוו. אבל הכא כיון דאמר טפי מסלע דהיינו פרוטה והלה אומר קונס שאינו מוסף לך על פרוטה פחות משקל דהשתא מרחקי מילתייהו משלשה דינרין כיון דדייקי הכי נדרה הו' ואסורים או לא דזירוצין הוה: **היה מסרב.** שהיה מפלירי ולאכול אלא טועם: **קונס ציפק שאינו נכנס.** שגד שלא יכנס לציטו: **קונס זונג טועם.** שלא לאכול אלא כלום: **מוסר ליכנס לציטו ולאכול קימעא ולשפות הימנו טיפה זונג.** אבל לא אכילה מרובה: **שלא נתכוון זה.** המסרב אלא לשום אכילה מרובה שסעוד אכלו הרבה ולשון טיפת זונג לא נתכוון זה (א) שהיא שמה מועטת: **והא טיפה זונג קאמר.** דמשמע שמה מועטת ואכילה מועטת: **אלא משמעתי איניש הכי.** דכי אמר (טיפת זונג) יאכל עמו ודאי לאכילה מתכוון וכי נדר זה שאינו טועם עמו טיפת זונג ודאי לאכילה (א) מרובה נתכוון ולהני מותר לשמות טיפת זונג: **ה"מ משמעתי איניש הכי.** דכי נתכוון ליתן שלשה דינרין אומר שאינו מוסף על פרוטה פחות משקל ולעולם נדרי זירוצין הוו ואפילו דאמר טפי מסלע וצמיר משקל: מי

רוצים קמי ששעוריהם היו רוצים ג' אלו שהיו ואין ספקי דלמק' לך הלכך כשאמר המוכר לנצוק שכן היה דעמו מתחלה דכפישית אכל אם אמר דעמו למה שיהו אומרים כמותי לנשט לך נצוק אין נדרי וזיוזין דהיי נדר קיים ודלא כרבי יהודה משום דבי טרפון: